

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת פנחס

תורה

מבחן הקנאות בשם התורה:

במדבר פרק כ"ה (י) וידבר ידוד אל משה לאמר: (יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הפהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: (יב) לכן אומר הנני נתן לו את בריתי שלום: שאלות

א { שאלת השאלות אשר כל אדם שואל היתכן שבשביל מעשה רצח יקבל שכר גדול כזה הנני נותן לו את בריתי שלום ואמרו חז"ל פנחס הוא אליהו שהאריך ימים ולבסוף עלה ברוח סערה השמימה ומלוה כל ברית ואף הוא אשר יבשר את הגאולה במהרה בימינו?

ב { זאת ועוד אם המעשה נשגב כל כך מדוע חז"ל פסקו **במסכת סנהדרין דף פב ע"א** וכתוב, במדבר כ"ה וירא פנחס בן אלעזר, מה ראה אמר רב ראה מעשה, ונזכר הלכה. אמר לו אחי אבי אבא, לא כך לימדתי ברדתך מהר סיני הבעל את הנכרית קנאין פוגעין בו. והיא הלכה ואין מורין כן, היינו שאם ישאל אסור להתיר לו לרצוח את הבעל ארמית, ומאידך קנאים פוגעים בו, ולכאורה היה צריך להיות הלכה ומורין כן?

המצב בתוך מחננו:

עדים אנו למצב שישנם רבים אשר מקנאים בשם התורה להילחם נגד כל פעולה אשר לכאורה היא נוגדת השקפת התורה, ולזאת מרשים לעצמן לפעול ולעשות ככל העולה על רוחם וההסבר לדברים כמובן שזה קנאות לשם התורה הקדושה, אולם כאשר האדם יבחן את מעשיו פעמים רבות יראה עד כמה הוא טועה ושזו עצת היצר ואין כל מטרה קדושה מאחרי הדברים אלא סיבות שונות ואינטרסים ומידות אישיים אך למען התחושה הטובה ולמראית העין תולים הכל בשם התורה, ולזאת התורה מנחה אותנו א הדרך לבחון את מעשיו ושורשם של מעשיו לבל יטעה בעבודתו כאשר נבאר.

המבחן נבחן בלקיחת האחריות:

ונראה לבאר כי קושיה מתורצת בחברתה היות ועצם המעשה הוא רצח בכדי להופכו למשמעות אחרת חייבת להיות קנאות לשם שמים טהורה מכל שיג של שיקול אנכי, ולו היתה הלכה הרי הדבר מתיר לכל אדם לבצע דבר זה מבלי לבדוק את הפנימיות שבתוכו אם מעשיו קנאה לקב"ה או לסיבה אנוכית כיון שחושב שמותר לבצע פעולת רצח זה, אך כאשר הדבר נקבע שרק קנאים פוגעים בו יודע האדם שאין היתר אלא הדבר נתון לשיקול דעתו האישית שעושה כן מתוך קנאת השם אחרת רוצח הוא ויענש על כך, נמצא שדרך זו עוברים מעשיו בכור המבחן מה היא כוונתו האמיתית. כך האדם בכל מעשיו צריך לבחון את האמת שבמעשיו ומהיא הסיבה האמיתית שמניעה אותו למעשה בהיות שפעמים רבות האדם תולה את מעשיו בדבר מצוה אך האמת המסתתרת היא תאוות ליבו ומידותיו.

משל המבדיל בין ניתוח ע"י רופא לסתם אדם:

ובכדי להמחיש דבר זה נביא משל כאשר אדם יכנס לחדר נתונים בבית"ח ורואה כיצד חותכים האדם ומוציאים את ליבו לטפל בו וכי יאמר שהרופא רוצח? ודאי שלא, אך מדוע לא? והרי בדומה לכך, אם יראה אחד שתפס אדם ברחוב והשכיבו ולקח סכין וחתך אותו והוציא ממנו איברים אין ספק כי רוצח הוא, וכי יאמר שהוא מנתח, ולכאורה מה ההבדל? אולם מלבד תנאי השטח המבדילים בין המעשים, הרי גם סוג האישיות מובדלים במהותם בכדי שיתפרשו מעשיו כניתוח לרפא, צריך להיות בעל ידע רפואי ולהיות מנתח, אבל כאשר אין לו מושג ברפואה כיצד יתכן שנפרש מעשיו כמנתח? ברור שהוא רוצח, הרי אומר שדרגת האדם וידיעותיו קובעות פרשנות מעשיו מניתוח לרצח מרפואה למשחית. כן הוא הדבר בבעל ארמית שרק אדם שהוא קנאי ובדרגת יר"ש גבוהה שייך שהדבר יתפרש כקנאת הי"ת יכול לעשות כזה מעשה ומתוך הנהגתו ומעשיו אשר מעידים עליו כי הכל לכבוד השם יתברך, אבל אדם פשוט אשר בועט ומזלזל בקיום התורה והמצוות, וכי יתכן אצלו קנאה לשם שמים אם כל כך חס על כבוד קונו כיצד רומס בידים את התורה ומצוותיה?

הגדרת הגר"ח במבחן הקנאה האם שמח בזה:

וראיתי משל יפה בשם הגר"ח מבריסק כיצד להבחין במעשיו של האדם, הרי ידוע לעכבר יש שני אויבים והם החתול ועקרת הבית ושניהם רוצים להורגו, אך ההבדל בניהם הוא תהומי, החתול שמח שיהיו עכברים בכדי לאכול אותם, ואילו עקרת הבית מצטערת שהעכבר נמצא ונזקקת לאמצעי חיסול, ויותר הייתה שמחה אילו לא היה בא לבית. כך בדבר זה אפשר לבחון כל פעולות ומעשיו של האדם האם מקנה לשם שמים או לא, אם שמח בנזק שנגרם לשני או מצטער עליו והיה יותר שמח שלא יהיה ולא יצטרך לקנא בו. והיינו פנחס אשר רצח את נשיא שמעון ודאי נצטער על כך רבות והוא הוכחה שהיה יותר שמח שלא יהיה החטא ולא יצטרך לרצחו, אבל כעת שכבר ישנו מקנא לשם ולא חיסול חשבון עם האדם, כעין עקרת הבית, וכל זמן שאין האדם מגיע לשלמות זו לא יתכן שקנאתו תהיה לשם שמים אלא כדי לעשות רצון עצמו ולקרר את כעסו.

תקנת ברכת המינים דווקא ע"י שמואל הקטן ללמדנו שאסור לשנות נוסח התפילה:

ונקדים את הגמרא במסכת ברכות דף כח ע"ב תנו רבנן שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה. אמר להם רבן גמליאל לחכמים כלום יש אדם שיוודע לתקן ברכת המינים? עמד שמואל הקטן ותקנה, לשנה אחרת שכחה. ומאחר ואנו נצרכים להביא מאמר חז"ל הקשור לפרשתנו נקדים בדרך אגב את אשר נלמד ממאמר זה עד כמה אסור לשנות נוסח התפילות אשר לצערנו בימינו הפך להיות דור הסיפורים שרבים אשר מוציאים סידורים ומשנים הנוסחאות כאילו הוא דבר של מה בכך ולכן נביא דברי גדולי חכמי ישראל אשר כתבו בזה. **וכתב מרן החיד"א זצ"ל בשו"ת חיים שאל (חלק ב סי' יא)** כתב להביא ראיה לענין זה מהא דאמר ר"ג כלום יש אדם שיוודע לתקן ברכת המינים

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

וכו', דלכאורה יפלא, כי מה חכמה היא זו לתקן דברות שתיים בלה"ק ואפילו תינוקות היודעים לה"ק יכולים בנקל לתקנה? אלא שבהיות שמכל אות ואות מהברכות סוד שתלוי ביחוד וזיווג המדות, לכן צריך חכם גדול ורוה"ק שורה עליו לכוון הדברים לפי סודם, והיינו דקאמר ר"ג כלום יש אדם וכו'. **וכן כתב בנפש החיים להגר"ח מוולוז'ין זצ"ל (שער ב סוף פרק יג) האריך להסביר שאין אתנו יודע עד מה כוונת אנשי כנסת הגדולה מתקני התפלה שהיו ק"כ זקנים ומהם כמה נביאים, וכל מה שנתגלה לנו מקצת כוונות התפלה מכתבי האר"י ז"ל אשר הפליא לעשות כוונות נפלאים אינם בערך אפילו כטפה מן הים נגד פנימיות עומק כוונת אנשי כנסת הגדולה בתפלה, דלא איתי אינש על יבשתא שיוכל לתקן תיקון נפלא ונורא כזה וכו' ע"ש. גם בתשו' חתם סופר (חלק ו סי' פד וע"ש סי' פו ופט) כתב, דהגם שהותר לעשות כן באקראי להתפלל בלע"ז, אבל להעמיד ש"ץ באופן קבוע להתפלל תמיד ברבים בלשון העמים אסור לעשות כן שא"כ היה להם לאנשי כנסת הגדולה לתקן להתפלל בלה"ק, ויותר טוב היה להם לתקנה בלשון כשדים שזהו הלשון שהיו מדברים, וע"כ שהיו צריכים לתקן הנ"ל בלה"ק בתיבות ידועות וכוונות רצויות כדי למלאת חסרון עבודת ביהמ"ק, ונמנו על כל תיבה ותיבה ואות ואות בסודות עליונים עד שא"א להעתיק כוונות אלו בלשון אחר בשום אופן, ואם אנו אומרים כלשון שתקנו אנשי כנה"ג, אף על פי שאין אנו יודעים לכוון, מ"מ עלתה תפלתנו כהוגן, משא"כ כשמתפללים בלע"ז עכ"ל החת"ס. **והוסיף בשו"ת יביע אומר חלק ה - אורח חיים סימן יב** וכיו"ב כ' הגאון פני יהושע (ברכות כח:), גבי הא דתני א"ל ר"ג לחכמים כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת המינים, עמד שמואל הקטן ותיקנה וכו', שנראה מכאן מבואר שכל ברכות התפלה מיוסדים על אדני פז במספר האותיות והתיבות, מלבד הסודות המופלאים אשר בהם, שאל"כ מה זה שאמר ר"ג כלום יש אדם שיוודע לתקן, הא אפילו נשי דידן יכולים לתקן כן, ומאי רבותא דשמואל הקטן, א"ו שמספר התיבות והאותיות מצד עצמותם וסודותיהם עושים רושם למעלה לקיים המכוון שבברכה, וסיים, דמ"מ תפלה בכל לשון דרחמנא לבא בעי, וכל המכוון בתפלתו בלשון עושה רושם על אותו דרך שתיקנו אנשי כנה"ג בלה"ק. ע"כ. וכו' ובס' דברי חכמים בסולת בלולה (סי' קא סק"ה) כי לפקפק ע"ד הסי' חסידים הנ"ל, שהיה התפלות שתיקנו אנשי כנה"ג כל מלה וכל נקודה יש בה סודות נפלאים, על דרך הפעולות שהיו נעשים ע"י הקרבנות בזמן שהיה בהמ"ק קיים. **ולכן כ' השל"ה** שאין לשנות אפי' נקודה אחת, כי שנוי נקודה אחת יכול להחריב העולם וכו'. ולכן אפילו אינו מבין לה"ק יתפלל בלה"ק וכו'. ע"ש. **וכ"כ בחסד לאלפים (סי' קא סק"ה)**. ע"ש. **ועוד עיין בזה בשו"ת יחיה דעת חלק א סימן מג. וכן בשו"ת יחיה דעת חלק ג סימן ו. ותן לחכם ויוסיף לקח.****

דברי הגר"א לבאר מאמר חז"ל על כמה צריך האדם לבחון עצמו שהכל לשם שמים:

נחזור לדברנו שחייב האדם להעביר את מעשיו בכור המבחן שתהיה כוונתו טהורה, ובדרך זו ראיתי שמפרש הגר"א אברמסקי זצ"ל והקשה הגר"א וכו' כל כך קשה לנסח עד שהוצרכו דווקא שמואל הקטן שינסח? אלא ביאר שכונת חז"ל ללמדנו היות וברכה זו נתקנה נגד הצדוקים פורקי עול התורה ויש שנהא כלפיהם מסתמא מי שיתקן נוסח הברכה יהיה מעורב בזה רגשותיו האישיים ולא רק חשבון החילול הי"ת שיש בדרכם, ולכן דווקא שמואל הקטן שהיה דרכו לומר (אבות פ"ד מ"ט) "בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך" (משלי פכ"ד פסוק יז). והיינו שהשריש בקרבו מידה זו שאפילו שהוא אויב שלו אין לו לשמוח במפלתו, וכיצד ישמח במפלת הצדוקים ואדרבא היה שמח אילו לא היו צדוקים יותר מאשר שיפלו נמצא שנוסח הברכה יהיה נקי מכל תחושות אישיות. **וכן ראיתי בשו"ת קול מבשר חלק ב סימן ז וז"ל והנה לכאורה הלא יש בזה סתירה שאם ע"פ התורה אסור לשנוא לחבירו איך נפרנס את המקרא כי תראה חמור שונא? אבל באמת בגמרא **פסחים דף ק"ג ע"ב** מקשה על קרא דכי תראה חמור שונאך ומי שרי למיסני והא כתיב לא תשנא את אחיך בלבבך, ומוקי לה כגון שראה בו דבר עבירה ושונאו מחמת עבירה ולא מחמת שאין לבו שלם עמו. ובתוספות שם פסחים דף ק"ג הקשו מההיא **דב"מ דף ל"ב** דאמרין אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכופ את יצרו והשתא מה כפיית יצר שייך כיון דמצוה לשנאותו ותימצו כיון שהוא שונא גם חבירו שונא אותו דכתיב כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם ובאים מתוך כך לידי שנאה גמורה ושייך כפיית יצר עכ"ל (ועיין בספר החינוך פ' משפטים סימן פ' ובהגהות מל"מ שם) ומעניינת מאד הפסיכולוגיה שבדברי התוספות, ועל פי דבריהם אמרתי לפרש מאמר נעים זמירות ישראל בתהלים סוף פרק קל"ט: הלא משנאך ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט, ר"ל כי הוא שונא רק למי שהוא מצוה לשנאותו, ואעפ"כ: תכלית שנאה שנאתים, ר"ל שבאים מתוך כך לידי שנאה גמורה, כי: לאויבים היו לי, ר"ל כיון שהוא שונא גם חבירו שונא אותו כנ"ל ובאים מתוך כך לידי שנאה גמורה, וא"כ יש חשש שמא אין כוונתו טהורה בשנאתו לשם שמים באמת רק הוא בעצת היצר מחמת איזו נגיעה עצמית גשמיית, ולכן התפלל: חקריני אל ודע לבבי בחנני ודע שרעפי וראה אם דרך עוצב בי, ר"ל אתה ה' היודע מחשבות אם אתה רואה כי היצירה מסמא את עיני ונדמה לי כי דרכי ישרה ותמימה לשם שמים ובאמת איננה טהורה ממחשבת פיגול ופניה צדדית, באופן זה אני מתחנן לפניך: ונחני בדרך עולם, ר"ל שתסייעני לשוב לדרך הנצחית והאמיתית. ועל פי האמור יש להבין דברי הגמרא **ברכות דף כ"ח סוף ע"ב**: שמעון הפקולי הסדיר י"ח ברכות לפני ר"ג על הסדר ביבנה אמר להם ר"ג לחכמים כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת המינים עמד שמואל הקטן ותקנה, וזה צריך ביאור איזה חומר יש בתקון ברכת המינים יותר מן י"ח ברכות אחרות שבתפלה? אכן לפי שברכה זו כולה מלאה קללות נמרצות לאויביו ואויבי ה' לפיכך היא צריכה כוונה יתירה ומחשבה טהורה שלא תהא מעורבת בשום פנייה צדדית לצורך עצמנו רק הכל לשם שמים כמאמרו של דהע"ה בתהלים הנ"ל, ודרוש לזה שהאיש המתקן והמסדר את הברכה הזאת יתן את רוחו עליה הן שידקדק בשמירת הביטויים הנכונים ומתאימים לכוונה זו והן שאנו המתפללים דעתנו הקצרה סומכת על הכוונה שלו כמו שכתבו הקדמונים (ואנו רגילים להתפלל בשעת קיום איזו מצוה שתהא חשובה כאלו כיוונתי בכל הכוונות שכיונו אנשי כנסת הגדולה), ולכן בחרו את שמואל הקטן שנודע במאמרו במס' אבות פ"ד משנה י"ט שמואל הקטן אומר בנפול אויבך אל תשמח ופירשו שם הרמב"ם ורש"י ורבינו יונה והר"ע מברטנורא אף על פי ששלמה המלך**

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

אמר זאת הצוואה אבל שמואל הקטן היה רגיל להוכיח בזאת המדה ולהזהיר מזאת העבירה (וכיוצא בזה יש בכתובות דף כ"ב ע"ב וביבמות דף כ"ד ע"ב דאמר רב אסי הסר ממך עקשות פה וכו', ופירשו התוספות בכתובות שם ד"ה משום דרב אסי: פסוק הוא אלא דרב אסי רגיל להביאו, ועיין בספרי שו"ת קול מבשר ח"א סימן י"ח עמוד נ"ו), ובו היו בטוחים שלא תצא תקלה מתחת ידו בסידור ברכה זו. (ועיין עוד בסנהדרין דף י"א ראש ע"א לענין עיבור השנה שמואל הקטן משום כיסופא הוא דעבד: שלא יכירו מי היה העולה שלא ברשות וילבינו פניו לשון רש"י שם, ומזה אנו רואים ג"כ גודל מדת זהירותו בכבוד אחרים). משלם ראטה עכ"ל.

כל איש ישר בעיניו דרכו בעבודת השם אפילו השבטים:

כמו כן מצינו אצל אחי יוסף במשך עשרים ושתיים שנים שדנו את יוסף מדין רודף ונחלקו שלושה דעות מה דינו דיעה ראשונה להורגו, דיעה שניה לזורקו לבור של נחשים והיינו להרוג אותו בגרמי ולא בידיהם, ודיעה שלישית של יהודה למה שידנו תהיה במיתתו נמכור אותו לישמעאלים ואם מגיע לו מיתה כבר הם יהרגו אותו, והתקבלה הכרעתו של יהודה וביצעו ותיכנונו את כל התהליך כיצד להודיע לאביהם, וכל פסק דין זה נעשה בשיתוף השכינה כדברי חז"ל מאחר והיו רק תשעה שיתפו עשירי את הקב"ה והשביעו שאף אחד לא יגלה לאבא, {ואגב ראיתי שהקב"ה שיתף איתם פעולה כי בדרך שאדם רוצה מוליכין אותו ולכן לא מנע מהם} ומאז נעלמה רוח הקודש מעקב במשך כ"ב שנים, נמצא שמדובר על גדולי עולם שיכולים לשתף ולהשפיע גם השמים והם הבינו שהכל נעשה בצדק וביושר וכל מעשיהם בשם התורה והצדק, ואכן כך הם הרגישו במשך כל הכ"ב שנים למרות שראו את צער אביהם שלא קיבל תנחומים עליו ונהג באבלות כל אותן שנים שהם נוהגים בצדק. ולבסוף נגלה קלונם והתברר להם שהם טעו וכל המסתתר מאחורי כל הדחף למעשיהם נבע מתוך מידת הקנאה כדברי חז"ל.

גיהינום לצדיקים על מצוות מתוך מניע רע:

וראיתי משל יפה בשם ספר עטרת חכמים היו ב' חברים שלמדו יחד ואח"כ אחד מהם עסק בקבלה והשני בנגלה, אחרי שנים נפגשו ושאל את המקובל מה השיג בחכמת הקבלה וביקשו שיראו מנפלאות הי"ת, אמר לו המקובל מה אתה רוצה לראות והשיב שרוצה לחוות גיהינום וגן עדן, הסכים המקובל אך בתנאי שיראה ולא ישאל שאלות כי אם אתה תשאל שאלות הכל יעלם, והסכים לתנאי ולכן המקובל העביר על עיניו איזו מטפחת והתחיל לראות את העולם הבא, והנה ראה שכתוב זה שער גיהינום של רשעים, התפלא החכם וכי יש גיהינום לצדיקים ומדוע כתוב לרשעים, אך לא שאל וראה כיצד נענשים הרשעים בגיהינום איום ונורא, המשיך בדרכו וראה שער גיהינום לצדיקים, אך אינו מבין כיצד יתכן, והנה ראה **מקרה ראשון** כיצד מענישים קשה אדם שריחם על אלמנה, ועוד **מקרה שני** מענישים בעונש חמור על שהיה לומד תורה בקול רם בין מנחה לערבית בביהמ"ד, **ומקרה שלישי** נענש קשה על ששמר השבת, וכבר אינו יכול להתאפק ושאלו לפשר הדבר ונעלם המראה. עכ"פ השיבו המקובל **שהראשון** כאשר ראה שבי"ד פסקו לרעת האלמנה חירף וגידף הבי"ד, ולכן נענש כיצד מבזה הדיינים, **והשני** היה יושב בבית המדרש ושם היה רב דורש בין מנחה לערבית והוא לומד בכוונה בקול ומפריע לדרשן וגורם לביזיון ת"ח ולכן נענש, **והשלישי** שהיה חולה מסוכן בביתו והתחסד שלא לחלל שבת ונגרם נזק לחולה ולכן נענש על שמירת השבת. **נמצא** שאפילו קיום מצוות כאשר מסתתרת מאחורי אותן מצוות מחשבות רעות וכוונות לא טהורות יענש עליהם. ולכן חובה על האדם לפשפש ולמשמש במעשיו אם הם לשם שמים, או מסתתר אחרי מעשיו דבר אחר.

מוסר השכל:

עלה בידנו ללמוד מפרשתנו עד כמה חייב האדם לבחון את מעשיו מהיכן הן נובעים מאחר ופעמים רבות זו עצת היצר אשר מטעה את האדם לתלות מעשיו בשם קנאות לתורה או לשם שמים, וכאשר יבחן את עצמו ימצא שהכל נובע מתוך נגיעות אישיות ומידות ואינטרסים, ובפרט בימינו אשר לצערנו רבים פועלים בשם התורה ולא בוחלים בשום דרך ואינם אלא מחללי שם שמים בריבים כי ממאיסים את עולם התורה ולומדיה בעיני הכלל, ועל כך נאמר הרמז כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים הרמז בזה שכל אשר תולה מעשיו בלשם שמים הרי ממילא עומד על דעתו ומתקיים המחלוקת כי אינו חושב שעושה דבר רע, ומעין אשר אנו עדים בתקופתנו על כל אויבינו שהידידים אשר מוכנים להתאבד בשביל להרוג כיון שמשכנעים אותם שכל מי שיצליח להרוג נהפך לשהיד קדוש וזה מה שנותן להם את הכוח להמשיך במלחמה ולהתאבד למען המטרה הקדושה המוטעת שמחזירים להם, ויתכן שלכך אנחנו נענשים מידה כנגד מידה היות ויש רבים בתוך מחננו משתמשים באותה סיסמה ולעטוף את מעשיהם הנלוזים בשם התורה ולשם שמים ומוסרים נפש על כך, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו שחייב האדם להעביר בכור המבחן את קנאתו ורק אז יתכן שינצל ומעשיו יהיו רצויים להי"ת, ויהיה רצון שלא נכשל במעשינו שיהיו בטהרה ובקדושה לעשות נחת רוח לפני בוראנו אמן ואמן.

בידידות ואהבה
הצב"י מרדכי מלכא ס"ט

Handwritten signature of Rabbi Mordechai Malka.